

Sefa Koyuncu

Yaşadıkça

sefa.koyuncu@tg.com.tr

Sezer Tansuğ'u tanıyalım

On beş yıl önce vefat eden san'at tarihçisi Sezer Tansuğ'u, geç de olsa tanımakla bahtiyarım.

Tanımak ne kelime; eserlerinde okuduklarımı oldukça şaşırtıcı buluyorum.

Bugün, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Başbakan Tayyip Erdoğan, Prof. Mustafa İsen, Prof. İskender Pala ve Prof. Uğur Derman'ın da önemle üzerinde durdukları "gelenekli san'atların modern ve çağdaş bir anlayışla" canlandırılması (muhafazakâr san'at) tezini, yıllar önce Sezer Tansuğ, yılmadan yorulmadan dile getirmiş.

-Hem de o dönem etkili olan san'at çevrelerinden dışlanma pahasına!

İnsan ve Sanat isimli eserinde özetle, "Bizde san'at gelenekten bütünüyle ayrılmış gibi görünür. Ancak bu dıştan bir görüntüdür. Tarihi açıdan mensup olduğu İslâm medeniyeti çerçevesinde ayrıcalıklı bir ülke olan Türkiye, çağdaş san'atın oluşumunda etkili olmuştur. Çağdaş san'atın gelişmesinde asıl etkenler gelenek ve tarihî tecrübelerdir. Çünkü biçim oluşturmanın duyarlılık ve ruh kaynakları tarihî veriler ve gelenekler dışında hiçbir yerde bulunamaz. Ancak bu konudaki ön yargılar ve gözün gördüğüyle yetinen aydın inatçılığını yenmek kolay değildir" diyor.

OSMAN HAMDİ'YE BAKI

Sezer Tansuğ'un asıl etkileyici olan yanı ise Osmanlı'ya objektif yaklaşımı. Bu konuda da diyor ki:

XV. yüzyılın ikinci yarısında Osmanlı sarayına giren İtalyan ressamları II. Bayezid-i Veli tam zamanında defetmiş derssek, kızıyorlar ve "Yazık, ta o zamandan Batılılaşabilirmişiz" diye budalaca laflar ediyorlar.

"XVIII. yüzyıldan sonra Avrupa'yla sıkı etkileşim mecburiyetinin yol açtığı şekil değişikliğinde asıl etken olan yerel dinamiği fark edemiyorsunuz" denildiğinde ise en yavan seviyede bu fikrin ispat edilmesini isteyecek

kadar akıl ve izandan yoksunluklarını ortaya koyuyorlar.

Düyunu Umumiye idaresinin Osmanlı temsilcisi Osman Hamdi'nin câmi önündeki mihrâba model Ermeni kızını oturup ayakları altına Kur'an-ı Kerim'leri serdiği resmini hatırlatıp, "Böyle bir densizliği yapmış herhangi bir Oryentalist ressam gösterebilir misiniz?" diye sorulsa, kaçacak delik arıyorlar.

Sezer Tansuğ, "Halk san'attan ne anlar?" diyerek, millete tepeden bakanların san'at zevki seviyesinin de sorgulanması gerektiğine dikkat çekerek, şöyle diyor:

Folklorik ya da popüler seviyede san'at zevkinin genel halk kitleleriyle ilintisine nasıl değinmek zorundaysak, aynı şekilde yüksek seviyede san'at zevkinin ülkemizdeki standartlarını da sorgulamamız gerekir. Ve belki bu öyle önemli bir meseledir ki, özgün kurumlar geliştirmemiz ya da evrensel seviyeyi etkileyecek san'at eserleri üretmemizin de başlıca engelini oluşturuyor. Ancak karamsar değiliz, çünkü Türk milleti tarihî geleneklerinin temel programı çerçevesinde "uzun bir vadiye girmiş" görünmektedir. (Sezer Tansuğ, İnsan ve Sanat, s. 180)

ŞENLİKNÂME DÜZENİ

Vefatının 15. yılı dolayısıyla Küçükçekmece Cennet Kültür ve Sanat Merkezi'nde düzenlenen anma toplantısında konuşan Sezer Tansuğ Sanat Vakfı Başkanı Ömer Faruk Şerifoğlu, "Türk edebiyatına bambaşka bir gözle bakan sıra dışı bir insandı" dediği Sezer Tansuğ'la ilgili şunları söyledi:

"Tansuğ'un edebiyat çevrelerinden dışlanmasının, yalnızlaştırılmasının sebebi, Batı normlarının dayatıldığı bir san'at ortamı içerisinde, Şenliknâme Düzeni adlı eserinde, Batı ile Doğu'yu sentezleyerek, Doğu'nun san'at anlayışına olan bakışı değiştirmesi oldu."

Sözün özü:

-Sezer Tansuğ'u tanıyalım!..

Makaleyi, yazarın sesinden dinlemek için QR kodunu okutun.